

ne potrgate takoj, jih bomo napravili žičaste, železne!"

In zgodilo se je tako — državi pa je ostalo nekaj vinarjev več za napravo novih kamnov! — Čudno pa, da se je od tistih dveh železnih vrvi do letos izpremenila ena že v konopneno!

Tudi stojalo za dežnike je šlo narazen, treba tedaj popravila — ki je najbolj ceno: Dijaki ga naj plačajo — saj oni postavljajo dežnike vanje!

No — seveda — pa so plačali popravo dijaki.

Da naj dijaki plačujejo črnilo, se niti ne čudimo, saj se to zahteva celo na nekaterih ljudskih šolah. Toda to črnilo je najdražje, kar ga poznamo: Cena 120 K za vsakega učenca na leto pač ni malo. Računajte pa samo: 400—500 dijakov po 120 K — pa dobite vsoto, da se tudi vi začudite, da porabijo dijaki toliko črnila za 20—30 šolskih nalog. Da pišejo dijaki vse druge stvari le s svinčnikom, itak vsak ve.

„Pa je to gotovo tinta posebne vrste! bodete ugovarjali.“

Da, da — posebne vrste je na nekaterih šolah, take — da se le čudimo, da se gospodje profesorji ne upro, ko morajo popravljati naloge, pisane s tako slabo tinto.

Konec leta pride še en splošen račun: „Za razne stvari, ki ste jih med letom pokončali, prinesite še vsak 48 h, pa gotovo, ker drugače ne dobite šolskega izpričevala!“

Da, da — pa je prinesel 48 h celotisti, kije prejel z izpričalom kopotrojki!

Čudimo se, da je to mogoče v državi, kakor je — avstrijska!

Kaj bi se ne moglo pri sku-pičku za črnilo toliko pridobičkariti, da se izogne takim mučnim eksekucijam?

„Da, oni denar dobe vendar šolski sluge za oskrbovanje tintnikov!“

„A tako? Kaj nima država toliko, da plačuje svoje sluge po delu in vrednosti?“

Malenkostno — pa vendar stvari tako težke, da razburjajo nas starše, ko so otroci vedno nad nami za te važne malenkosti. Razburjamo se osobito zato, ker vidimo v tem še nekaj težjega:

Da morajo dijaki nositi v šolo vinarje za razne stvari, to verujemo, ker smo enako moralni delati nekaj sami. A kdo nam pa jamči, da mora nesti naš otrok res 48 h in ne samo 20 h, da nas nitorej za 18 h opeharil?

„Ako pa imate tako pokvarjene otroke, potem pa — adiio! — pravite.“

Ne tako! Pri najvestnejši vzgojise ne more zabraniti, da pade otrok v greh — saj zaide v slabo družbo in — saj je človek!

In tako se otroka uradno zavaja k malenkostnim nerednostim, ki pa postanejo lahko velike!

Tedaj proč s temi eksekucijami! Država pač lahko žrtvuje toliko kron, da se renovira star izrabljen inventar, ne da bilo treba puščati kri našemu revnemu dijaštvu, ne da bi se mudajalo prilike, da postane nepošteno in ne da bise vcepljal v mlada srca čutkri- vičnosti, ko mora plačevati dolg za nestorjene grehe.

Pa še eno stran gospodarstva moramo grajati! To grozno štedenje s kurjavo na nekaterih šolah. So nekatere šole, na katerih so se morali pozno v jeseni dijaki in profesorji mnogo dni tesno zavijati v svoje jesenske suk-nje, da so mogli sploh prestajati.

In zračenje! Neka šola je, na kateri je sluga okna enega razreda z žreblijem zabil, da niso mogli gojenci odpirati oken in sobe poljubno zračiti.

Naj se nam ne reče, da pavšalno sumni- čimo. Vsi slučajji, ki smo jih na- vedli, so le troha izobilice, ki se gode dan za dnem! V to so nam priče gospodje profesorji-razredniki sami, ki so obsojeni v tako in enako eksekviranje in je nam na pričo nebroj dijakov, ki pohajajo naše srednje šole in ki žele ob takih plačilnih nalogih vso srednješolsko upravo v zadnji kotiček Hadesa.

Nismo imeli s tem namena žaliti in na- padati, imeli smo le namen, da pomagamo do izboljšanja neznosnih razmer.

Književnost in umetnost.

Živi človek po smrti dalje? — To knjigo je razglasil „Učit. Tovariš“ v inseratu zadnjih dveh števil. Ker se zanimam za spiri- tizem, sem jo takoj naročil, vesel, da do- bim tudi Slovenci prvo knjigo take vsebine. Ali, kako sem debelo po- gledal, ko dobim knjižico z nemškimi na- slovom: „Unser Verkehr mit den jen- seitigen Weltbewohnern, als Jos. Haydn, L. v. Beethoven, Fr. Liszt, H. Heine, Priestern, Selbstmördern u. m. a.“

Herausgegeben und den hochgeehrten Herren Naturforschern, Psychologen zur weitem Erforschung dieser merkwürdigen, unbekanntenen Naturkräfte und ihrer geheimnisvollen Erscheinungen ehrfurchtsvoll gewidmet von Tho- mas Kunstie, Volksschullehrer a. D. in Gonobitz. Preis 1 K, mit Postversendung 20 h mehr. NB. Wichtig für jedermann, besonders für Tonkünstler, Musiker, Priester und lebensüberdrüßige Mitmenschen.“

Pričakoval sem vendar, da najdem v knjigi vsaj kratko razpravo o spiritizmu. Toda nič vsega tega. Le v „Predgovoru“ omenja iz- dajatelj važnost spiritizma prav na kratko. Med drugim pravi:

„Schon der große Philosoph Immanuel Kant behauptete seiner Zeit, daß es künftighin noch bewiesen werden wird, daß der Geist des Menschen nach dem Abstreifen seiner ir- dischen Hülle, was wir fälschlich Tod nennen, fortlebt“) und an seiner Vervollkommnung weiter arbeiten muß und daß er schon hier in einer verkümpften Gemeinschaft mit allen immateri- ellen Naturen der Geisterwelt steht.“

Potem pa pravi nadalje pisatelj, da je tudi on imel vse za „humbug“, a se je sam prepričal ob spiritistiških sejah, da umrli še živijo in da lahko z njimi občujemo. Sklene pa tako-le: Wenn die Menschheit diese Wahr- heit voll erfaßt haben wird, dann wird das Reich Gottes auf Erden seinen feierlichen Triumph feiern. Es wird an Stelle des Hasses Liebe, an Stelle des Zornes Geduld und an Stelle des Neides Wohlwollen treten. Dies- ses wünscht mit diesem Büchlein zu erzielen der Herausgeber.“

Nato sledi 26 protokolov spiritistiških sej. Zanimivo so vse, vendar jih bo umel le čitatelj, kise je že prej poučil po kakem spiritistiškem delu, re- cimo po dr. Frieseja izborni knjigi „Stimmen aus dem Reich der Geister“ ali pa po epohalnem delu Aksa- kovem: „Animismus und Spiriti- zismus“.

V „zaključni besedi“ pravi pisatelj: „Aus diesen wahrheitsgetreu niedergelegten Proto- kollen geht deutlich hervor, daß der Mensch unsterblich ist und nach dem leiblich- en Tode in den Sphären fort- existiert und an seiner Vervoll- kommung weiter arbeitet.“

Die Namen der anwesenden Zeugen (v omenjenih spir. sejah) stehén zur Verfügung.

Kdor se zanima za 31 strani broječo knjižico, jo dobi v Konjicah pri g. tovarišu Kunstieju. Janko Leban.

Zvonček objavlja v 1. šte- vu izbrano vsebino: 1. Materinske pesmi V. Vošnjak. Pesem. — 2. Strugar Pavel Pavlovič. Teo- dor Storm — Fr. Ločniškar. Povest. — 3. Zima. S. P. Pesem s podobami. — 4. Lažniva Danica. Mara Gregor- čičeva. Igra. — 5. Dobra kupčija E. Gangl. Pesem s podobo. — 6. Danes meni — jutri tebi. Engelbert Gangl. Povest s podobo. — 7. Pozimi. J. P. Cvetan. Povest. — 8. Sonja. E. Gangl. Pesem s podobo. — 9. Pouk in zabava. Zastavica v podobah. — Jubilej Petroleja. — Zimsko za- livanje. — 37 milijonov božičnih darov. — Kotiček gospoda Doropoljskega. — V enajsto leto. — Najtopleje priporočamo!

Obrambni vestnik.

* **Skandal.** Pod tem naslovom smo pri- občili v eni decembarski številki notico o ku- harskem tečaju v hotelu „Tivoli“. Hkrati smo vprašali, kdo je pravzaprav povzročil, da je prišla Nemka vodit tečaj. Danes pa vemo, da jo to zasluga restavraterja imenovanega hotela. Ko je dotična Nemka vodila nekje na Koro- škem sličén tečaj, jo je restavratér takoj an- gažiral, rekoč: „K nam morate tudi priti, gospodična!“ In ko mu je le-ta odvrnila, da so na Kranjskem tudi že za to izprašane učiteljice, ji je on odrezal: „Toda boljših ne od Vas“. Čast in dika vrlému možu, ki ima tako dobro mnenje o slovenskih učiteljicah!

Učiteljski vestnik.

Učiteljski vestnik v pomislek.

Piše F. K.

II.

Ni dovolj poznati samo psihe posameznika, marveč tudi socialne celote in mase. Učitelj nima opraviti samo z enim učencem, temveč s celim razredom. Psihiški akti posameznika so v gotovih časih, pod gotovimi okolščinami po kvaliteti in kvantiteti popolnoma različni. V masi so misli čustva poedinca vedno od- visna od psihiškega stremjenja slednje. Istotako pridejo tudi v organizirani socialni družbi skupne psihiške težnje v poštev. In ali ni razred učencev končno socialna skupina? V po- menu besede, kot se rabi v vsakdanjem živ- ljenju, ne, če pa pomislimo na stremjenje, skupno dušno napetost, končni smoter, moramo

*) Sim. Gregorčič pravi Bogu v svoji „Človeka nika“:

Ko ilnato boš ječo strli, ne bom umrl!...

pritrđiti. Kdor pa hoče imeti uspeh, mora poleg razmotrenj duševnih dejstev, ki se po- javljajo v poedinu v normalnih razmerah, po- znati tudi vsaj deloma socialno psihologijo. Zadnje se na učiteljsku niti ne omenja kakor ne bi eksistirala, dasiravno je ogromne peda- goške važnosti. Koliko pa se vzame na učita- ljišču psihologije, ki ji je namen podati temeljna psihološka dejstva posameznika, in kakšna je snov po količosti in kakovosti, je znano vsa- komur, ki se je bavil s predpisano knjigo „Allgemeine Erziehungslehre v. Dr. G. A. Lindner, zwölfte Auflage von Dr. Theodor Tupetz“ je knjiga, ki naj poda temelj. V skromnosti se knjigi niti ni dalo naslova psihologije, kar pa je vendar nje glavni namen. Pa na to se niti ne pride, ko bi le snov bila nekoliko obširnejša in prirojena po rezultatih moderne empirijske, eksperimentalne psihologije. Namen knjige je, podati kandidatu osnovne psihološke pojme, na katerih naj bi bil zasnovan ves metodološki in hodegetički načrt. Nedostatki so veliki, in vsak, ki se je količakaj intenzivneje bavil s tem po- trebnim in interesantnim, čeprav le kot s šol- skim predmetom, je spoznal, da knjiga ne poda najnujnejših razmotrenj vzročnih zapovrstnostij, psihičnih zakonitostij, še manj pojem o po- menu in sili človeškega mišljenja.

Drugo, kar sem že omenil, ne pride tako nujno v poštev, kot nedostatek, da ne da knjiga nikakih razmotrenj kavzalnih prehodov posameznih psiholoških tvorb. Še manj pa jemlje ozir na psihične pojave, ki so v direktni zvezi s fiziološkimi; in vendar so psihična razmotrenja s fiziološkega stališča objekt modernim psihologom, a poleg tega velikega pedagoškega pomena. Vsega tega predpisana učna knjiga pogreša, dolžnost posameznika je, nadomestiti nedostatek potom samoisobrazbe. Tu ni odla- šanja, brez vseh izgovorov na delo! V „Sam- lung von Abhandlungen aus dem Gebiete der pädagogischen Psychologie und Physiologie“ se nahaja mnogo prekrasnih del, ki bi prestu- dianu izpolnila vrzeli. Priporočljivo je, da bi se intenzivneje bavili s posameznimi deli av- torjev, ki so vse življenje posvetili študiji člo- veške psihe; n. pr. W. Wundt: Grundriß der Psychologie; Spencer: Prinzipien der Psy- chologie; Rehmke: Lehrbuch der allgemeinen Psychologie, Die Seele des Menschen.

(Dalje.)

Deželno slovensko učiteljsko dru- štvo v Ljubljani je priredilo dne 29. jan. svoj tretji sestanek s tovariši učiteljskišniki, pri katerem pa ni g. dr. Žerjav predaval o narodnem gospodarstvu — kakor smo to na- znanili — temveč se je zaradi dlakocepstva ravnatelja Černaica morala tema in predavatelj premeniti. Poročal je tov. Jelenec o šolsko- higienični razstavi v Londonu. Predavatelj je natančno izpolnil svojo nalogo in nam s tem pokazal, kako koristna so slična potovanja in koliko nudijo človeku z ozirom na razširjenje njegovega duševnega obzorja, če zna prav iz- rabiti vsako priliko in zna spoznavati življenje. Pri poročilu o razstavi sami se je marsikomu krčilo srce, zakaj vsi smo spoznali, kako veliko skrb in pozornost polagajo razna oblastva na dobro šolstvo drugod in kako malo v pri- meri se stori za to pri nas. Po sklepu poročal- valca je povzel besedo tov. in deželni poslanec G a n g l, ki je po kratkem posnetku nekaterih misli predgovornika prešel na prvotni določeni tema o narodnem gospodarstvu. Primerjal je najprej ta predmet s predmeti, ki se pouču- jejo na avstrijskih učiteljskih, in dokazal, da je narodno gospodarstvo za učitelja z ozirom na njegov delokrog in blagor narodov iste važ- nosti kakor z ozirom na njegovo strokovno delovanje — pedagogika, ker duševna eman- cipacija, za katero deluje v šoli, je neobhodni predpogoj gospodarske osamosvojitve. Prvi pogoj k smotru pa je zavest posameznika, da spo- znava smisel gospodarskega dela, brez katerega ni misliti na kako celokupnost osamosvojitve. In kdo naj vdahne smisel gospodarskega živ- ljenja v narod, če ne učitelj; a kako ga naj vdahne, če ga v premnogh slučajih niti sam nima, ga ni prejel tam, kjer se mu je pode- ljevalo vse dobro za narod — v šoli. (Že zda- vnaaj smo prišli do spoznanja, da če si hočemo česa pridobiti, s čemer bi povzdignili narod in njega socialni položaj tudi z izvenšolskim delovanjem, ne smemo tega pričakovati od šole, temveč si moramo sami to pridobiti s prouče- vanjem gospodarskih in socialnih vprašanj in spisov. V tem oziru bi opozarjal tov. učitelji- ščnike na našo socialno revijo „Naši Za- piski“. Opomba pisca!) Krasno je pa očrtal tov. poročevalec razvoj in gibanje, ki nastane v narodu kot posledica gos- podarskega dela in osamosvojitve, namreč duševne osamosvojitve, katere posledica je sama zavest, ki vzraste v narodu, in pos- ledica te demokratizem, ki se nam prične označevati v enakosti posameznikov in stanov, da zna vsak posameznik ceniti svoje delo in njega pomen za celoto, da zna vsak stan ceniti svoje delo in njega pomen za celoto ter da se vsak posameznik zaveda, da je on uvaševan in njegovo delo cenjeno od celote, ker je neobhodno potrebno za celoto — najsi- bode še tako malenkostno in skromno. Tega posledica pa postane sama ob- ramba posameznika in stanov ter tako naroda, da se ne da zavajati in podvreči tem ali onim fak- torjem. Višek vsemu pa postane narodna zavest, ki ji dajejo trdno podlago vsa prej našeta dejstva in do katerih pridemo le na ta način, da prodro vsa ta stremjenja v narod

in postanejo njega last. — Nato se oglasi k besedi tov. L i k a r, ki poudarja, da veljajo vsa ta načela in pot tudi za učiteljstvo, da je tudi njega smoter osamosvojitve v prid narodu, ki pa prodre in pride le na ta način do veljave, če se vsak posameznik zaveda svoje na- loge in če pojmi sodobne toke svetovnih kul- turnih gibanj. Prodra pa lahko smisel teh stremljenj v naših vrstah le na ta način, če ga širi vsak posameznik v sebi in pri drugih ter ne čaka, da ga zbujajo še-le drugi. — Temu delu resnosti je sledil zabavni del sestanka, in naši tovariši učiteljskišniki so nam pokazali, da naše učiteljske vestno čuva priznanje dobrih pevcev od drugih zavodov in se to goji sedaj še bolj in v veliko višji meri nego nekoč. Da ne bom hvalil gostilničarja, kot je sicer jako v navadi pri naših poročevalcih o zborovanjih, naj mi čitatelji dovolijo omeniti, da smo imeli razen enega tovariša z dežele tudi nekaj naših cenjenih naprednih tovarišic v svoji sredi. Živele! — k.

Glasbeni vestnik.

Tečaj za pevovodje.

Slovenci smo pevski narod. Kamor človek gre, vedno sliši ubrane glasove, ki pojo lepe narodne pesmi. Umetne pesmi se tudi pojo, a tako, da človek res občuduje, kako je mogoče narediti iz lepe preproste pesmi tako moder- no skladbo glede disonanc. Zapaziti je, da sloven- sko petje ni več tako na višku kakor nekoč. Kaj je vzrok? Učiteljstvo se je prej pečalo tudi z orglanjem, ko je to opustilo, se niso učitelji brigali tudi za glasbo več tako kakor nekaj, zakaj vsakdo je rekel: „Kaj se hočem učiti, saj ne bom organist.“ In tako je manjkalo na deželi ljudi, ki bi vodili pevske zборе; če so jih pa vodili, so bili pa sami najbolj potrebni vodstva. Tako je slepec vodil slepca. Pri takih razmerah ni bilo mogoče dobiti uspehov. Usta- novili so sicer „Zvezo pevskih društev“, a ta zveza je mrtvo rojeno dete, ki deluje samo na papirju.

Kaj je potrebno, da povzdignemo petje? Najprvo to, da se vzgojijo ljudje, ki bodo zmožni voditi pevske zборе in ki bodo stremili za višjim smotrom, kakor je lokalna zabava. Slovensko deželno učit. društvo je ustanovilo v ta namen glasbeni odsek, ki ima v prvi vrsti namen vzgojiti dobre pevovodje. V začetku jan- uarja je prišel odgovor Gl. Matica na prošnjo, ki ji jo je poslal glasbeni odsek, da dovoljuje uporabo prostorov kjer naj se vrši za učiteljske tečaj za pevovodje, voditelj tečaja, koncertni vodja M. Hubad, je snov razdelil v tri dele: v teoretični, teoretično-praktični in praktični del. Teoretični del vsebuje teorijo, harmonijo (kot stranski predmet) in glavne pripomočke izobrazbe glasu (Stimmbildung), teoretično-praktični del pa pevsko šolo, vokali- zacijo, deklamacijo in metodiko pouka. Prak- tični del ima poizkusne nastope po načelih, ki se mu vsade pri prej omenjenih predmetih. — Rednih obiskovalcev je okrog 20. Ker se je takoj v začetku opazilo, da so udeleženci tega tečaja resni ljudje, ki se ne strajajo suhopar- nosti nekaterih predmetov, je pričakovati naj- lepših uspehov. Upajmo, da bo tekem 15 let stalo slovensko petje na višji stopnji kakor nek- daj in sedaj.

Kranjske vesti.

—r— Vsi predlogi, ki jih je stavil v deželnem zboru poslanec dr. N o v a k glede izboljšanja našega gmotnega stanja, so pa d li s 24 proti 22 glasovi. Predlogi so bili: ože- njeni učitelji dobe 35% drag. doklade, neože- njeni 25%, ki se šteje v penzijo; službena doba se na podlagi § 56. drž. šol. zakona zniža na 35 let; podpore obolelim učiteljem deli komisija, izvoljena od dež. učit. konference, vse to bi veljalo seveda za učitelje in učiteljice. Proti sta glasovala tudi oba učitelja-poslanca Jaklič in Ravnikar. Nekaj listov je pisalo, da je obveljal predlog glede 35 letne službene dobe. Videli smo stenografični zapisnik, ki trdi, da tudi ta predlog ni bil sprejet. To je žalostno, a resnično!

—r— Za „Narodno šolo“ je zahteval posl. Gangl v proračunski debati 400 K pod- pore, ki jo je doslej redno prejemale od dežele. „Narodna šola“ je strogo dobrodelno društvo, ki dobavlja ubožnim učencem vse dežele šolske potrebščine. Tudi ta predlog ni bil sprejet. Proti sta glasovala oba učitelja-poslanca Jaklič in Ravnikar. Brez komentarja!

Štajerske vesti.

—š— Divji lovec v Ptuj. V ne- deljo, 13. dne februarja t. l., zvečer uprizore v Narodnem domu v Ptuj mariborski učiteljski pripravnik s sodelovanjem ptujskih di- letantsk gledališko predstavo: F. S. Finžgar „Divji lovec“, narodni igrokaz s petjem v 4 dejanjih; čisti dobiček je namenjen društvu „Učiteljski pripravnik v Mariboru“; med de- janji svira lastni orkester.

Istrske vesti.

—i— Iz Marezig nam pišejo: Dne 23. pret. m. smo imeli v Marezigah prelep roditeljski sestanek. Na sestanku je bilo pri-